

بِه نام خدا

دولت الکترونیکی،

بستری برای شفافیت و مبارزه با فساد اداری

نویسنده: دکتر سمیرا لقمان

احسان غلامی

سرشناسه	:	لقمان، سمیرا، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	دولت الکترونیکی، بستری برای شفافیت و مبارزه با فساد اداری/ نویسنده سمیرا لقمان، احسان غلامی.
مشخصات نشر	:	تهران: آینده پژوه، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	
شابک	:	978-622-033-4
موضوع	:	اطلاعات الکترونیکی دولتی
موضوع	:	Electronic government in Iran
موضوع	:	تکنولوژی اطلاعات - سیاست دولت
موضوع	:	Information technology - Government policy
موضوع	:	سازمان‌های دولتی - فساد - پیشگیری
موضوع	:	Administrative agencies -- Corrupt practices -- Prevention
موضوع	:	تخلفات اداری -- پیشگیری
موضوع	:	-- revenue -- misconduct in office
شناسه افزوده	:	غلامی، احسان، ۱۳۶۳-
رده بندی کنگره	:	JF1۵۲۵
رده بندی دیویی	:	۳۵۲/۳۸۰۲۸۵۴۶۷۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۳۳۹۳۳۰

عنوان: دولت الکترونیکی، بستری برای شفافیت و مبارزه با فساد اداری

نویسنده: دکتر سمیرا لقمان و احسان غلامی

ناشر: آینده پژوه

طراح جلد: سمیرا صفاری

ویراستار: سحر لقمان

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۹، ۵۰۰ جلد

قیمت: ۳۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۰۰۳-۳-۴

کلیه حقوق این کتاب متعلق به انتشارات آینده پژوه است. هرگونه چاپ و تکثیر آن به صورت کاغذی یا الکترونیک بدون اجازه کتبی انتشارات ممنوع است. برای تهیه این کتاب با تلفن ۸۸۴۶۳۷۸۷ و ۰۹۱۲۵۳۸۷۸۴۷ تماس بگیرید

فهرست مطالب

۶.....	پیشگفتار
--------	----------

فصل اول

۹.....	فساد اداری
۱۱.....	مقدمه
۱۲.....	مفهوم فساد
۱۵.....	تاریخچه فساد اداری
۲۰.....	تعریف فساد اداری
۲۳.....	ویژگی های فساد اداری
۲۶.....	انواع فساد اداری
۲۷.....	علل و عوامل موثر بر فساد اداری
۲۹.....	راهکارهای مبارزه با فساد
۳۲.....	استراتژی ها و راهبردهای مبارزه با فساد اداری
۳۳.....	شیوه های مبارزه با فساد
۳۴.....	تجربیات جهانی در مبارزه با فساد اداری
۴۰.....	همایش ها و اجلاس ها

فصل دوم

۴۳.....	سلامت اداری
۴۵.....	مقدمه
۴۵.....	مفهوم سلامت

۴۶	سلامت اداری
۴۷	سازمان سالم
۴۹	ویژگی‌های سازمان‌های دارای نظام اداری سالم
۵۳	ویژگی‌های وضعیت ناسالم اداری
۵۴	برنامه‌ها و سیاست‌های کلی نظام در زمینه ارتقای سلامت اداری
۵۸	راهکارهای ارتقای سلامت اداری و مبارزه با فساد اداری
۶۵	برنامه مبارزه با فساد و ارتقای سلامت نظام اداری
۶۸	ابعاد ارتقای سلامت نظام اداری
۷۱	عوامل مؤثر بر سلامت نظام اداری از دیدگاه اسلامی

فصل سوم

۸۹	دولت الکترونیکی
۹۱	مقدمه
۹۱	مفهوم دولت الکترونیکی
۹۶	دولت الکترونیکی در مقایسه با دولت سنتی
۹۸	تاریخچه دولت الکترونیکی
۱۰۰	اهداف و مزایای دولت الکترونیکی
۱۰۶	ابعاد دولت الکترونیکی
۱۱۰	شاخص‌های ارزیابی دولت الکترونیکی
۱۱۱	شفاف‌سازی سازمان‌های دولتی

فصل چهارم

۱۱۷	نقش دولت الکترونیکی در مبارزه با فساد اداری
-----	---

۱۱۹.....	مقدمه
۱۲۰.....	نقش فناوری اطلاعات در شفافیت و کاهش فساد
۱۲۲.....	جایگاه فناوری اطلاعات در مبارزه با فساد اداری
۱۲۷.....	قابلیت‌های ویژه فناوری اطلاعات در مواجهه با فساد
۱۳۰.....	کارآمدی فناوری اطلاعات در بخش دولتی
۱۳۳.....	تجربه کشور، ما در استفاده از دولت الکترونیکی در مبارزه با فساد
۱۳۵.....	نقش دولت الکترونیکی در شفاف‌سازی و مبارزه با فساد
۱۴۰.....	منابع و مآخذ

پیشگفتار

فساد اداری، دلایلی، آثار آن، به دلیل شیوع و اهمیت، از جمله موضوعاتی هستند که به نحوی فزاینده و در قالب‌های گوناگون در برنامه‌ها و دستورکار سیاست‌گذاران، سیاست‌مداران، قانون‌گذاران، مجریان قانون و سایر ارکان حکومت‌ها در سطوح ملی و بین‌المللی قرار می‌گیرند.

فساد در دولت، بدون شک، از جدی‌ترین تهدیدگران تمامیت اخلاقی یک ملت و مانع توسعه و پیشرفت می‌باشد. علاوه بر این، تضعف قوانین و مقررات طراحی شده در راستای افزایش مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی اداری و اجتماعی نهادها و مؤسسات مختلف نیز از دیگر عوارض جانبی بی‌شمار آن می‌باشند. به همین دلیل، این موضوع به‌ویژه با نگاهی به آثار جهانی فساد، دموکراسی و توسعه، به موضوعی بحرانی انگیز و قابل توجه تبدیل شده است.

آنچه که دیدگاه و رویکرد کشورها و جامعه جهانی را نسبت به فساد، در سال‌های اخیر، متمایز می‌سازد، آگاهی از آن و دغدغه‌ی مردم، مسئولین و سازمان‌های بین‌المللی برای پیکار با این معضل بزرگ است. برای مبارزه با انواع فساد به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین و پیچیده‌ترین معضلات عصر حاضر، راهکارهای گوناگونی پیشنهاد و در جوامع مختلف به کار گرفته شده است که مهم‌ترین آن‌ها شفافیت، پاسخ‌گویی اداری و استفاده از فناوری اطلاعات که به‌عنوان یکی از مدرن‌ترین رهیافت‌های نظارتی محصول عصر ارتباطات و فناوری اطلاعات، در سطح وسیع، در راستای کاهش و پیش‌گیری از فساد مورد استفاده قرار می‌گیرد. پدیداری فناوری اطلاعات، امکان و مجالی مطلوب برای ایجاد دولت الکترونیک و در نتیجه پیش‌گیری از این قبیل جرائم تلقی می‌گردد. دولت الکترونیکی از این جهت که

می‌تواند باعث افزایش شفافیت شده و مشکلات مربوط به اطلاعات نامتقارن را با افزایش دسترسی به اطلاعات کاهش دهد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نتایج مطالعات در این زمینه نشان می‌دهد کشورهایی که دارای شاخص فساد پایین‌تر و شفافیت بودجه بالاتری هستند، وضعیت مناسب‌تری در شاخص دولت الکترونیکی داشته‌اند.

نوشتار حاضر، ضمن بحث در مورد مفهوم و ویژگی‌های فساد اداری، اهمیت کاربرد فناوری اطلاعات برای شفاف‌سازی و نیز تسهیل اجراء قوانین مرتبط با آن را تبیین می‌نماید.

در یک جمع‌بندی، این‌که چگونه دولت الکترونیکی منجر به سلامت اداری می‌شود و نیز بررسی نقش و تاثیر دولت الکترونیکی بر شفافیت، پیش‌گیری و مبارزه با فساد اداری، مواردی هستند که در این کتاب به آن پرداخته شده است. لازم به ذکر است، مطالبی که در خصوص فساد اداری، سلامت اداری و دولت الکترونیکی ارائه شده است، پاسخگوی نیازهای نظری و اجرایی علاقه‌مندان به این حوزه با گرایش‌های گوناگون تحصیلی و تجربی (اعم از مدیریت، اقتصاد و شاخه‌های مرتبط) نخواهد بود.

امید است با تالیف این کتاب، گامی هر چند محدود در توسعه دانش و پیشبرد علمی و مبارزه با فساد اداری در میهن عزیزمان برداشته شده باشد. در همین راستا از خوانندگان گرامی و صاحب‌نظران ارجمند استدعا دارد که با ارائه نظرات و پیشنهادهای ارزنده خود، ما را در غنی‌سازی هر چه بیشتر مطالب ارائه شده یاری رسانده تا به آن‌ها اثری هر چند ناچیز در صحنه پیشگامی و خودکفایی علمی کشور باشد.

سمیرا لقمان

احسان غلامی

پاییز ۹۸